

2. Jó gyakorlat: Segítő program az iskolai lemorzsolódás megakadályozására

1. A hátrányos helyzetű tanulók lemorzsolódását csökkentő program, amely adaptált helyi program a TÁMOP 3-2-3-08/1-2009-0008-as program alapján. A program bevezetését a 9. évfolyam tanulói számára készítettük. Az első egy-két hónap után már nyilvánvalóvá válik, hogy ki szorul segítségre, feltételezhetően ki morzsolódna le. Fontos a kicsi létszám: maximum 3-4 fős csoport. Az osztályfőnök fejlesztési tervet készít, szerződést köt a tanulóval, majd segíti iskolai beilleszkedést, tanulmányait.

• A „Jó gyakorlat” céljának bemutatása

Módszertani javaslat a kudarcokkal küzdő, a bukás határán álló bejövő tanulók lemorzsolódásának megakadályozására. Segítő pedagóguscsoport felállítása egyéni, személyre szabott foglalkozásra. Célunk a tanulóközösség, a tanulókkal közvetlen kapcsolatban álló személyek – pedagógusok, szülők – számára rendszerszemléletű, komplex segítő, támogató rendszer biztosítása

- a lelki egészség megőrzése, megteremtése
- a tanulási akadályok leküzdése
- a pályakép - a jövőkép erősítése
- közvetlen irányított tanulás kialakítása, segítése

A tanulási zavarok felismerése, fejlesztési terv elkészítésének technikája

Intézményi gyakorlat bemutatása a tanulási zavarok korrekciójához, fejlesztési tervek készítése

Közvetlen cél, hogy javuljon a tanulmányi eredmény, de közben a tanuló sajátítsa el azokat a tanulás-módszertani életvezetési ismereteket, mely a tartós eredményesség feltétele. Fokozatosan váljon le a segítő tanárról, a közvetlen segítséget az időnkénti konzultáció, tanácsadás váltsa fel.

A program bevezetését a 9. évfolyam tanulói számára javasoljuk. Az első egy-két hónap után már nyilvánvalóvá válik, hogy ki szorul segítségre, s még elegendő idő van arra, hogy a közös

munka révén a tanév végére megoldódjanak az alapproblémák, jelentkezzen az eredmény. Fontos a kicsi létszám: maximum 3-4 fős csoport. Egy tanár nem tud érdemben több tanulóval foglalkozni.

- **A „Jó gyakorlat” megvalósításának alapvető feltételei**

Az adott osztály osztályfőnöke vagy ott tanító pedagógus tudja elvégezni a feladatot, aki elkötelezett, empatikus jó beleérző képességgel rendelkezik. Szakmai segítők lehetnek: pszichológus, gyógypedagógus, szaktanárok.

2.1. A "Jó gyakorlat" szakmai, pedagógiai jellemzői

- **A „Jó gyakorlat” know how -jának leírása**

Intézetünkben öt éve folyik a sajátos nevelési igényű gyerekekkel fejlesztő foglalkozások szervezése. Ezeket az elmúlt években fejlesztő gyógypedagógusok végzik segítve a tanulók és egyben a pedagógusok munkáját. Azonban négy éve olyan mértékű lemorzsolódást tapasztaltunk a kilencedik évfolyamon, hogy felismertük, szükséges a nehezen motiválható, tanulási nehézséggel küzdő tanulók lemorzsolódásának megakadályozása.

A program megoldás az együttnevelés, az egyenlő hozzáférés biztosítására. A tanulók számára biztosított, hogy a nevelés- oktatás folyamatában az egyéni képességeinek, fejlődési ütemének megfelelően vegyen részt. Erőssége a szülőkkel való együttműködés, a szülők bevonása a tanulási problémák megoldására. Erőssége, hogy az eredményes tanulást szolgálja a tanulási módszerek elsajátításával.

A jó gyakorlat kialakításának lépései az elmúlt évek során csiszolódtak. Először a hagyományos korrepetálások, az osztályfőnöki órák keretei működtek nálunk is. Hamar felismertük azt, hogy ha meg van határozva konkrétan, hogy mikor, kivel és milyen gyakorisággal foglalkozik a pedagógus, következetes és nem esetleges jellegű munkát végezhetünk.

A feladat lépései:

1. A tanulók és a segítő tanárok kiválasztása
2. A párok, csoportok kialakítása (minden érintett félnek legyen lehetősége beleszólni a

választásba, a rendszer csak kölcsönös elfogadás esetén működik).

3. Megbeszélés: a célok megjelölése, az elérésükhöz szükséges tevékenység, magatartás

tisztázása, a tanulótól elvárt partnerség vállalása.

4. A szülők bevonása, egyetértésük, támogatásuk megszerzése

5. Szerződés-kötés

6. Információszerzés: a tanuló előéletének megismerése, iskolai és iskolán kívüli tevékenysége, státusza, kapcsolatai (ez a segítő tanár során végig folyamatos, hiszen egy alkalommal nem lehet és nem is szabad mindent feltárni.)

7. Erősségek, gyengeségek, veszélyek és lehetőségek támogatók feltérképezése (dinamikus: az információk bővülésével módosulhat, kiegészülhet)

8. Cselekvési terv: a szükséges tevékenységek megtervezése, partnerek keresése

9. Fejlesztési terv készítése a segítő tanár kompetenciájába tartozó területre

10. Foglalkozások hetente 3 óra, melyből igény szerint 0,5 – 1 óra egyéni, a többi csoportos, naplóvezetés

11. Szülőkkel, tanárokkal kapcsolattartás

12. Elemzés, értékelés: a probléma-leltár, a szükséges tevékenységek köre és az egyéni fejlesztési terv aktualizálása

13. Zárás, értékelés

• ***Az újszerűség rövid bemutatása***

A program olyan megoldást ad a kezünkbe, amelyet a mai iskolarendszer nem képes alkalmazni.

A jó gyakorlat alkalmas arra, hogy igazodjon az egyéni különbségekhez, a sajátos nevelési igényű tanulók tudjanak együtt haladni a többiekkel, alkalmas differenciált tanulási módszerek alkalmazására, képes kialakítani a tanulók együttműködési kedvét, a tananyagot a tanuló egyéni képességéhez engedi igazítani, közvetlen tanár-diák- szülő együttműködést enged létrehozni.

A célcsoport bemutatása (korosztály, speciális célcsoport)

A 9. évfolyam tanulói számára javasoljuk. Maximum 3-4 fős csoportot érint osztályonként. Nálunk szakközépiskolában működik, de természetesen szakképző évfolyamokon is alkalmazható, sőt bármely iskolatípusban.

A "Jó gyakorlat" és a referenciaterület kapcsolata

Hatékony tanuló-megismerésen alapuló differenciált bánásmód, amely a tanulók egyéni szükségleteihez lett alakítva

Egyéni fejlesztési terv alapján történő tanórán kívüli foglalkozás

Szülő, tanár, tanuló együttműködésén alapuló fejlesztés

Tanulás módszertani fejlesztés

Kulcskompetenciák folyamatos fejlesztésével a tanulási folyamat tevékenységközpontú kialakítása

Kooperatív csoportmunkában az együttműködési képességek fejlesztése

Tanulási stratégiák, szokások kialakítása

Tanulási kompetenciák fejlesztése

Az egyéni felelősség, céltudatosság, motiváltság kialakítása

A „Jó gyakorlat” eredményeinek bemutatása

Négy éve - működtetjük a programot, évről évre csiszolva azt. Először mentorokat jelöltünk ki, akik a gondozásukra bízott tanulókkal külön foglalkoztak. Fokozatosan alakítottuk az elvárásoknak és a gyakorlatnak megfelelően a programot: a foglalkozások típusát, gyakoriságát és a tematikáját. Adaptált helyi program - a TÁMOP 3-2-3-08/1-2009-0008-as program segített e finanszírozási kérdést megoldani az utolsó tanévben. A program szakmai megítélése jó: a tantestület hatékonyak, eredményesnek látja a segítő tanárok tevékenységét.

A szülői közösség visszajelzése egyértelműen elismerő, amely nem meglepő, hiszen a jó gyakorlat azt a lehetőséget szolgáltatja, amely minden bajban lévő, lemorzsolódó tanulónak járna. Tapasztalataink szerint a pedagógusok osztálytermi keretek között nem képesek az egyénre szabott, differenciált módszereket folyamatosan alkalmazni. A segítő pedagógusok is örülnek, hogy lehetőséget kapnak ennek a módszernek a kipróbálására, nem beszélve arról, hogy jó érzés jót tenni a tanulókkal,” megmenteni valakit „.

A "jó gyakorlat" továbbfejlesztésének bemutatása

A tanárnak alapvető szerepe van a tanulókat megtartó háló hatékony működésében. Az általa irányított önálló tanulásban a tanár támogatja az önálló tanulást, elhárítja a tanulás akadályait. A személyes kapcsolattartás adta lehetőséggel élve, képes a látens problémát feltárni, ha szükséges,

megfelelő szakmai segítőt bevonni a tanulót együttműködésre készíteni, fejleszteni, ezáltal a lemorzsolódást megelőzni

A hagyományos szaktanári feladatok mellett hangsúlyosabbá válik az újszerű, tanulást, megfelelő életvitel kialakítását támogató szerep.

Szorosabb kapcsolatot tart a szülőkkel, pedagógusokkal, elsősorban az osztályfőnökkel, az osztálytársakkal, hogy a tanulót minél alaposabban megismerje, problémáinak elhárításában hatékonyan közreműködjön, megelőzze a lemorzsolódást, megelőzze a tanulói sikertelenséget.

A diák számára elérhetőnek, a problémákra a lehető leggyorsabban kell reagálnia, ezért a működés alapja a folyamatos kapcsolattartás. Folyamatosan fenn lehet tartani a tanulói motivációt. Csoportban dolgoznak: kapcsolatot kell tartania a többi tanárral és a partnerekkel, hogy a tanulót minél alaposabban megismerje, a legjobb gyakorlatokat alkalmazza, tapasztalatait továbbadja. Szakmai munkája mellett alapos és részletes adminisztrációt kell vezetnie - de nem túladminisztrálva. Emiatt folyamatosan át kell gondolni a tevékenységét, esetleg korrigálva azt.